

УДК 342.5

DOI <https://doi.org/10.32782/chern.v1.2025.10>**М. А. Глушко**

аспірант кафедри адміністративного права,
інтелектуальної власності та цивільно-правових дисциплін
Київського університету інтелектуальної власності та права
Національного університету «Одеська юридична академія»
orcid.org/0009-0008-5121-4742

ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В УМОВАХ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ

Стаття присвячена проблемам інформаційного забезпечення представницьких органів місцевого самоврядування в Україні, зокрема в умовах сучасних викликів, спричинених розвитком інформаційних технологій та воєнним станом. В умовах інформаційного суспільства представницькі органи місцевого самоврядування виконують ключову роль у забезпеченні ефективної комунікації між громадянами та владою, а також у реалізації місцевої політики. Однак, стрімкий розвиток цифрових технологій, нові цифрові платформи та збільшення вимог до обробки інформації ставлять під сумнів ефективність традиційних моделей інформаційного забезпечення, що призводить до необхідності оновлення практик управління.

Актуальність дослідження обумовлена низкою факторів, зокрема зростанням обсягів інформаційних потоків, появою нових цифрових платформ та вимог до оперативності обробки даних, що створюють суттєві виклики для органів місцевого самоврядування. Особливо це питання стало важливим після повномасштабного вторгнення Російської Федерації, яке дестабілізувало інформаційне поле України та перетворило інформаційні ресурси на важливий інструмент війни.

Стаття детально аналізує існуючі проблеми в інформаційному забезпеченні, такі як фрагментація інформаційного простору, відсутність інтегрованих інформаційних систем та єдиних стандартів обробки даних, а також низький рівень цифрової грамотності серед співробітників органів місцевого самоврядування. У висновках підкреслюється необхідність комплексного підходу до цифровізації, модернізації нормативно-правового забезпечення, а також підвищення рівня цифрової грамотності, щоб забезпечити ефективне управління та прозорість процесів.

Дослідження вказує на важливість адаптації управлінських процесів до цифрових реалій, зокрема в умовах воєнного стану, коли інформаційне забезпечення стає важливим фактором для прийняття оперативних рішень і забезпечення національної безпеки. Виконане дослідження є актуальним та має на меті сприяти подальшому розвитку стратегії реформування державного управління, що забезпечить сталий розвиток і підвищення довіри громадян до місцевої влади.

Ключові слова: інформація, інформаційне забезпечення, органи місцевого самоврядування, забезпечення, цифровізація.

Hlushko M. A. INFORMATION SUPPORT FOR LOCAL GOVERNMENTS IN THE CONTEXT OF DIGITAL TRANSFORMATION

The article is devoted to the problems of information provision in the representative bodies of local self-government in Ukraine, particularly under the contemporary challenges posed by the development of information technologies and the wartime situation. In the context of an information society, these representative bodies play a key role in ensuring effective communication between citizens and authorities, as well as in the implementation of local policies. However, the rapid advancement of digital technologies, the emergence of new digital platforms, and the increasing demands for data processing call into question the effectiveness of traditional models of information provision, thereby necessitating an update of management practices.

The relevance of the study is determined by a number of factors, including the growth in the volume of information flows, the emergence of new digital platforms, and the need for timely data processing—all of which pose significant challenges for local self-government bodies. This issue has become particularly critical following the full-scale invasion by the Russian Federation, which destabilized Ukraine's information environment and transformed informational resources into an important instrument of warfare.

The article provides a detailed analysis of the existing problems in information provision, such as the fragmentation of the information space, the lack of integrated information systems and unified data processing standards, as well as the low level of digital literacy among the staff of local self-government bodies. In the conclusions, the necessity of adopting a comprehensive approach to digitalization, modernizing the normative and legal framework, and enhancing digital literacy is emphasized to ensure effective governance and transparency of processes.

The article underscores the importance of adapting management processes to digital realities, particularly in wartime conditions, when information provision becomes a crucial factor in making timely decisions and ensuring national security. Overall, the conducted research is timely and aims to contribute to the further development of a strategy for reforming public administration that will secure sustainable development and enhance citizens' trust in local authorities.

Key words: information, information support, local governments, provision, digitalization.

Постановка проблеми. У сучасних умовах інформаційного суспільства представницькі органи місцевого самоврядування відіграють ключову

роль у забезпеченні ефективної комунікації між владою та громадськістю, а також у формуванні реалізації місцевої політики. Разом із тим, стрім-

кий розвиток інформаційних технологій поставив під сумнів ефективність традиційних моделей інформаційного забезпечення цих органів.

Різке зростання обсягів інформаційних потоків, поява нових цифрових платформ та зростаючі вимоги до оперативності обробки даних створюють суттєві виклики, що потребують глибокого аналізу та адаптації. Особливо гостро ці проблеми набули після повномасштабного вторгнення Російської Федерації, що значно дестабілізувало інформаційне поле держави. В умовах воєнного конфлікту інформаційні ресурси стають не лише засобом підтримки управлінських рішень, а й важливим інструментом інформаційної війни.

Водночас спостерігається суттєвий розрив між потенціалом сучасних інформаційних технологій та реальними практиками їх впровадження в діяльність представницьких органів місцевого самоврядування. Відсутність інтегрованих інформаційних систем, єдиних стандартів обробки та розповсюдження даних призводить до фрагментації інформаційного простору. Недостатній рівень цифрової грамотності серед співробітників, обмежені фінансові ресурси та бюрократичні перепони значно уповільнюють запровадження інноваційних технологій, що негативно впливає на доступність, своєчасність і достовірність інформації. Ці чинники критично впливають на прозорість управлінських процесів та довіру громадськості.

Таким чином, існує нагальна потреба в детальному аналізі проблем інформаційного забезпечення представницьких органів місцевого самоврядування з метою виявлення причинно-наслідкових зв'язків та розробки заходів щодо їх усунення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання інформаційного забезпечення представницьких органів місцевого самоврядування та його роль у прийнятті управлінських рішень стали предметом досліджень численних науковців, зокрема В. Авер'янова, І. Арістова, О. Дегтяр, Н. Діденка, І. Древицької, С. Запари, Н. Капітаненко, Р. Калюжного, Р. Ковалю, Н. Мельтюхової, Т. Сергієнка, С. Телешуна, В. Тертички, С. Чукута та інших. Результати цих досліджень підтверджують важливість своєчасного та достовірного обміну інформацією не лише для повсякденної роботи місцевих рад, а й для забезпечення національної безпеки та стабільності в умовах кризи.

Виклад основного матеріалу. Сучасний розвиток місцевого самоврядування в Україні неможливий без належного інформаційного забезпечення діяльності його представницьких органів. Відповідно до статті 140 Конституції України, місцеве самоврядування є гарантованим правом територіальних громад на самостійне вирішення питань місцевого значення [1]. Представницькі органи – сільські, селищні та міські ради – не лише ухвалюють управлінські рішення, а й фор-

мують, аналізують та поширюють інформацію, що впливає на всі аспекти життєдіяльності громади. Саме тому інформаційне забезпечення виступає як одна з ключових складових функціонування органів публічної влади.

Для подальшого розгляду сутності поняття «інформаційне забезпечення» варто зазначити, що в законодавстві України немає чіткого визначення цього терміну. Проте його елементи присутні в ряді нормативно-правових актів, що регулюють діяльність органів місцевого самоврядування та публічної влади. За думкою доктора юридичних наук Р. В. Калюжний, інформаційне забезпечення – це сукупність організаційних, правових і технічних заходів, спрямованих на збір, обробку, зберігання, передачу та використання інформації в інтересах ефективного управління [2, с. 10].

Подібну концепцію висунув і В. М. Бебик, який розглядає інформаційне забезпечення як систему методів і засобів, що забезпечують своєчасне та достовірне отримання необхідних даних для ухвалення управлінських рішень [3, с. 48].

За визначенням М. Ю. Дітковської, інформаційне забезпечення охоплює процеси підготовки та надання спеціально опрацьованої інформації, яка використовується для розв'язання управлінських, наукових, технічних та інших завдань відповідно до етапів їхнього виконання [4, с. 341].

Історично поняття «інформаційне забезпечення» формувалося під впливом розвитку інформаційних технологій та управлінських практик. Його витоки можна простежити в працях західних учених, коли поняття почало набувати актуальності завдяки розвитку інформаційного суспільства та впровадженню інформаційно-комунікаційних технологій у державне управління.

Вперше ця концепція активно розвивалася у 50-х–60-х роках ХХ століття в умовах появи систем електронного управління та перших автоматизованих інформаційних систем.

У західній науковій традиції поняття «інформаційне забезпечення» тісно пов'язане з концепціями «інформаційного менеджменту» (Information Management) та «електронного уряду» (e-Government) [5].

Зокрема, Г. Лассвелл [Lasswell, 1956] наголошував, що якість ухвалених управлінських рішень безпосередньо залежить від ефективного збирання, обробки та аналізу інформації [6].

Таким чином, історичний розвиток поняття «інформаційне забезпечення» відображає еволюцію від базових інформаційних технологій до сучасних інтегрованих систем управління, що є невід'ємною складовою ефективного державного управління.

У ХХ столітті розвиток інформаційних систем спричинив появу концепції інформаційного менеджменту, що заклала основу для сучасного

розуміння цього явища. На міжнародному рівні поняття інформаційного забезпечення набуває додаткових вимірів. У країнах Європейського Союзу воно розглядається як комплекс заходів, спрямованих на створення, обробку, передачу та використання інформації для забезпечення ефективності управлінських процесів, що є невід'ємною частиною цифрової трансформації державного управління [7].

У США концепція регламентована Законом про свободу інформації (Freedom of Information Act) та іншими нормативними актами, що забезпечують доступ громадян до даних, створених державними органами. Порівняльний аналіз цих підходів дозволяє виявити спільні риси та відмінності у трактуванні поняття «інформаційне забезпечення» в різних правових і культурних контекстах.

У світлі зазначених міжнародних підходів до поняття «інформаційне забезпечення», що відображають як спільні риси, так і відмінності в трактуванні цього терміну, виникає необхідність адаптації цих моделей до національних реалій. Це створює передумови для формування цілісної стратегії, яка сприятиме модернізації державного управління в Україні.

Особливу увагу слід приділити аналізу Стратегії реформування державного управління в Україні на період 2022–2025 років, спрямованої на створення сучасної сервісної та цифрової держави, що відповідатиме європейським стандартам і забезпечуватиме ефективний захист інтересів громадян [8]. У цій стратегії акцент робиться на інтеграції цифрових технологій у діяльність органів державного управління, зокрема представницьких органів місцевого самоврядування, які виконують функцію зв'язку між владою та громадськістю. Передбачалося, що впровадження єдиних інформаційних систем, автоматизація внутрішніх процесів та розвиток електронного документообігу створять умови для своєчасного та достовірного обміну інформацією, що сприятиме підвищенню прозорості управління та оперативності прийняття рішень.

Водночас, у контексті сучасних соціально-економічних та політико-правових трансформацій, а також з огляду на виклики, спричинені воєнним станом, реалізація цієї стратегії набуває ще більшої актуальності. З одного боку, модернізація інформаційного забезпечення може сприяти підвищенню ефективності управлінських процесів, а з іншого — її недостатня імплементація створює низку ризиків для функціонування представницьких органів місцевого самоврядування. На думку низки дослідників, своєчасний і достовірний обмін інформацією є критично важливим не лише для повсякденної роботи місцевих рад, але й для забезпечення національної безпеки та стабільності в умовах кризи [9].

Проте аналіз останніх моніторингових звітів та наукових досліджень свідчить, що реалізація стратегії здійснюється неповноцінно: деякі напрямки цифровізації, зокрема автоматизація внутрішніх процесів та впровадження електронного документообігу, реалізуються лише частково і нерівномірно в різних регіонах, що створює розрив між запланованими цілями та фактичними результатами [10].

Сучасна практика також свідчить, що фрагментація інформаційного простору є однією з основних перешкод для ефективного управління. Відсутність єдиних стандартів обробки, зберігання та розповсюдження даних призводить до затримок у надходженні необхідної для прийняття управлінських рішень інформації, що не завжди є повною чи достовірною [11]. Саме роздрібненість та неузгодженість інформаційних суб'єктів і систем, що ускладнює ефективний обмін даними між різними підрозділами та зовнішніми структурами призводить до дублювання інформації, затримок у прийнятті рішень та зниження загальної ефективності управління.

Низький рівень цифрової грамотності серед співробітників місцевих органів самоврядування обмежує можливості використання сучасних технологій, що негативно позначається на якості надання публічних послуг.

Особливо гостро зазначені проблеми набувають в умовах воєнного стану. Своєчасний доступ до критично важливої інформації в умовах збройного конфлікту є вирішальним чинником для забезпечення громадського порядку, захисту інтересів громадян та загальної національної безпеки. Незважаючи на те, що Закон України «Про правовий режим воєнного стану» безпосередньо не містить положень щодо цифровізації чи інтегрованих інформаційних систем, вимоги цього закону щодо оперативного інформування населення створюють потребу в сучасних цифрових рішеннях [12]. Проте в Україні вже здійснюються кроки в цьому напрямку. Наприклад, затверджено Положення про Єдину інформаційну систему соціальної сфери, яка об'єднує електронні інформаційні ресурси системи соціального захисту населення на основі спільних підходів, стандартів і технологій. [13]

Це сприяє централізації збору, обробки та зберігання даних, що покращує ефективність надання соціальних послуг. Саме швидкість та точність передачі інформації набувають критичного значення для забезпечення безпеки громадян та оперативного реагування органів місцевого самоврядування на виклики кризових ситуацій.

Не менш актуальною є проблема адаптації нормативно-правової бази до сучасних вимог цифрової трансформації. Проект Закону України «Про внесення змін до Закону України “Про

державну службу»», спрямований на вдосконалення процедури вступу та підвищення кваліфікації державних службовців, досі не отримав остаточного ухвалення, що негативно впливає на впровадження цифрових рішень і підриває механізми забезпечення інформаційного обміну. Цей фактор створює правові бар'єри, які стримують процес модернізації управлінської системи в цілому.

Висновки. Отже, незважаючи на амбітні наміри та стратегічно важливі заявлені цілі, Стратегія реформування державного управління України на 2022–2025 роки не була реалізована у повному обсязі. Основними проблемами залишаються недостатня інтеграція цифрових технологій, організаційні та кадрові перепони, а також затримки у вдосконаленні нормативно-правового забезпечення. Ці чинники суттєво впливають на здатність представницьких органів місцевого самоврядування здійснювати своєчасний і достовірний обмін інформацією, що, у свою чергу, знижує ефективність управлінських процесів і підриває довіру громадян до місцевої влади.

Враховуючи зазначені проблеми, необхідно посилити зусилля у напрямку цифровізації та модернізації нормативно-правового регулювання, а також забезпечити підвищення рівня цифрової грамотності серед кадрів. Лише комплексний підхід дозволить створити сучасну систему інформаційного забезпечення, яка відповідатиме європейським стандартам, забезпечуватиме відкритість, оперативність і підзвітність управлінських процесів навіть у кризових умовах, що є особливо актуальним у сучасний військовий період.

Провівши дослідження, ми погоджуємося з думкою науковців, які підкреслюють, що ефективно інформаційне забезпечення представницьких органів місцевого самоврядування є критично важливим для прийняття виважених управлінських рішень, підвищення рівня відкритості та підзвітності влади, а також забезпечення сталого розвитку громад.

Зокрема, ми підтримуємо позицію дослідників, які наголошують на необхідності комплексного підходу до модернізації інформаційної політики, що включає впровадження інтегрованих інформаційних систем, автоматизацію документообігу, підвищення цифрової грамотності серед співробітників органів місцевого самоврядування та усунення нормативно-правових перешкод.

Окрім того, ми поділяємо висновки науковців про те, що стрімкий розвиток інформаційних технологій потребує адаптації управлінських процесів до цифрових реалій, а в умовах воєнного стану інформаційне забезпечення набуває ще більшого значення, адже воно відіграє ключову роль у забезпеченні оперативного прийняття рішень,

ефективної комунікації з громадськістю та підтримці інформаційної безпеки держави.

Таким чином, лише через системне впровадження цифрових технологій та адаптацію управлінських процесів до нових умов можна забезпечити ефективне функціонування органів місцевого самоврядування, що сприятиме розвитку демократичних процесів та підвищенню довіри громадян до влади.

Література

1. Конституція України : Закон України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР / Верховна Рада України. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-vr#Text>
2. Калюжний Р. А. Інформаційному суспільству України – інформаційне законодавство (щодо питань реформування законодавства у сфері суспільних інформаційних відносин) / Р. А. Калюжний, В. Д. Гавловський, М. В. Гуцалюк, В. С. Цимбалюк. Правове, нормативне та метрологічне забезпечення системи захисту інформації в Україні. 2001. № 2. С. 7–11.
3. Бебик, В. М. «Глобальне інформаційне суспільство: поняття, структура, комунікації.» *Інформація і право* 1(2011): 41–49, с. 48. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/Infpr_2011_1_11.pdf
4. Дітковська М. Ю. Аналіз системи інформаційного забезпечення органу державної влади на регіональному рівні. Вісник Чернігівського державного технологічного університету. Серія : Економічні науки. 2012. № 4. С. 339–343, с. 341. URL: <https://ir.stu.cn.ua/bitstream/handle/123456789/10499/1413.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
5. E-Government Act of 2002 (Public Law 107-347; December 17, 2002). URL: <https://www.congress.gov/107/plaws/publ347/PLAW-107publ347.pdf>
6. Lasswell H. D. (1956). *The Decision Process: Seven Categories of Functional Analysis*. University of Maryland. URL: https://books.google.com.ua/books/about/The_Decision_Process.html?id=RKgdAAAAMAAJ&redir_esc=y
7. Про схвалення Стратегії цифрового розвитку інноваційної діяльності України на період до 2030 року та затвердження операційного плану заходів з її реалізації у 2025–2027 роках. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 31.12.2024р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1351-2024-p#Text>
8. Стратегія реформування державного управління України на 2022–2025 роки: схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 21 липня 2021 р. № 831-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/831-2021-p#n9>
9. Антонова О. В., Дрешпак В. М. Інформаційно-аналітична сфера державно-управлінської діяльності на місцевому рівні. Державне управління: теорія та практика. 2007. Випуск 1. URL: <http://www.academy.gov.ua/ej/ej5/txts/07aovrsf>
10. П. Шпиґа, Ю. Карпенко. «Відповідність стратегії реформування державного управління України вимогам регламенту Кабінету Міністрів». *Аспекти публічного управління* 11.4 (2023р.): с. 21–27. URL: https://www.researchgate.net/publication/378474321_Vidpovidnist_strategii_reformuvanna_derzavnogo_

upravlina_Ukraini_vimogam_reglamentu_Kabinetu_Ministriv

11. О.М. Солодка. Організаційно-правові аспекти взаємодії держав у глобальному інформаційному просторі. *Інформаційна безпека людини, суспільства, держави*, 2022р. (1-3 (34-36)), с. 113-120. URL: <https://journals.uran.ua/ispss/article/download/291521/284944>

12. Про правовий режим воєнного стану. Закон України від 12.05.2015 № 389-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text>

13. Про затвердження Положення про Єдину інформаційну систему соціальної сфери. Постанова Кабінету Міністрів України; Положення від 14.04.2021р. № 404. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/404-2021-п#Text>